

Az SZTFH ESG kérdőíve és annak kapcsolódása a pénzügyi szektor elvárásaihoz

ESG Útmutató

VII. kötet

Az SZTFH ESG kérdőíve és annak kapcsolódása a pénzügyi szektor elvárásaihoz

ESG Útmutató VII. kötet

Kiadó:

Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága
1123 Budapest, Alkotás u. 50.

Szerkesztő:

Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága
ESG Igazgatóság

ISBN 978-963-671-354-6

Budapest, 2026

Tartalom

○	Köszöntő.....	5
●	I. Bevezető.....	6
●	II. Az ESG szerepe a bankrendszerben: a transzparenciától a prudenciális feltételig.....	7
●	II.1. A finanszírozó intézmények szerepe a gazdasági átállásban.....	7
●	II.2. A banki kockázatelemzés logikája.....	7
●	II.3. A bankrendszer jogszabályi kötelezettségei.....	8
●	II.4. A fenntarthatóság, mint üzlet.....	9
●	III. Az ESG adatszolgáltatás forrásai és standardjai: Honnan származnak az adatok?.....	11
●	IV. Összefüggések az ESG törvény és a banki kötelezettségek között.....	12
●	IV.1. Az MNB ESG minimum kérdéssor ajánlása.....	12
●	IV.2. Az MNB ESG minimum kérdéssor ajánlás szabályozási kerete.....	12
●	IV.3. Az ESG adatok vizsgálatának alkalmazási feltételei és időzítése.....	13
●	IV.4. Az ESG adatgyűjtés tartalma és a vállalati ügyfelektől elvárt információk.....	14
●	V. Az MNB és az SZTFH kérdőív összefüggései.....	15
●	VI. Konklúzió.....	16

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Az Európai Unió által 2025 februárjában elfogadott Omnibusz csomag eredményeként a fenntarthatósági jelentéstételhez kapcsolódó irányelvek hatálya jelentősen leszűkült, alkalmazásuk pedig elhalasztásra került. Ennek következtében sok vállalkozás mentesült a saját magára és beszállítóira vonatkozó kötelező ESG adatgyűjtés alól. Fontos azonban látni, hogy a szabályozási enyhítés nem ad okot a hátradőlésre, a piaci elvárások, valamint a szigorú banki kockázatkezelési és tőkekövetelmény szabályozások miatt a jogszabályi hatály alól kikerülő vállalkozásoknak továbbra is elemi érdeke, hogy elkötelezettek maradjanak a fenntarthatósági adatszolgáltatás mellett, hitelképességük és versenyképességük megőrzése érdekében.

Kiadványunk célja, hogy a pénzügyi intézményeket érintő – a reálgazdasági szereplők számára gyakran kevésbé látható – szabályozási környezet bemutatásán keresztül rávilágítson arra, hogy az adminisztratív könnyítések miatt bevezetett halasztások ellenére miért kritikus továbbra is az ESG adatok gyűjtése. Célunk továbbá, hogy növeljük az ESG keretrendszer és a pénzügyi szektor tágabb összefüggéseinek megértését, és rávilágítsunk a beszállítók, a vállalatok és a bankok közötti hatékony, duplikációktól mentes adatkérési folyamatok kialakításának fontosságára is, különös tekintettel a felügyeleti hatósági és a jegybanki adatkérések módszertani összehangolására, amely az adminisztratív terhek érdemi csökkentését szolgálja. A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) ezért szorosan együttműködik a hazai ESG adatszolgáltatási rendszer fejlesztése érdekében.

A transzparens adatközlés alapvető feltétele annak, hogy elkerüljük a vállalatokra nehezedő párhuzamos és eltérő formátumú banki megkereséseket.

A kiadvány elsőként a banki működés kockázatait tekinti át, szemléltetve, miként épülnek be az ESG szempontok a hagyományos kockázatkezelési rendszerekbe és a hitelbírálati folyamatokba. Ezt követően átfogó szabályozási körképet nyújt a finanszírozó intézményeket érintő nemzetközi előírásoktól, így a prudenciális elvárások rendszerétől a hazai keretrendszerig, majd bemutatja azokat az adatszolgáltatási eszközöket, amelyek alapvető információforrásként szolgálnak a hitelintézetek számára a forrást igénylő vállalkozások ESG kockázatainak felméréséhez. Külön figyelmet szentelünk az MNB ESG minimum kérdéssorának és az SZTFH ESG kérdőívének bemutatására, valamint azok gyakorlati hasznosítására és a köztük lévő tartalmi szinergiák kiaknázására.

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága immár nyolcadik alkalommal jelentet meg tematikus kiadványt azzal a céllal, hogy gyakorlatorientált, valódi hozzáadott értéket képviselő javaslatokkal és értelmezésekkel nyújtson iránymutatást a vállalkozások számára az ESG összetett világában.

Bízunk benne, hogy a kiadvány végére a vállalkozások átfogó képet kapnak a pénzügyi rendszert érintő szabályozásokról és sikeresen azonosítják a számukra előnyös adatszolgáltatási eszközöket. Legfőképpen pedig bízunk abban, hogy felismerik, miként jelentenek a pontos ESG adatok kézzelfogható előnyt a finanszírozhatóságban, ezáltal a piaci versenyképesség megőrzésében.

Molnár Csaba Gábor

ESG Igazgató

Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága

I. Bevezető

A globális vállalati ESG keretrendszerek kialakulásának fő mozgatórugói közé tartoznak a pénzügyi szektor ESG kockázatkezeléshez kapcsolódó adatigényei, illetve a befektetők fenntarthatósággal és átláthatósággal kapcsolatos elvárásai. Amíg az Európai Unió az adminisztratív könnyítések jegyében a vállalati fenntarthatósági jelentéstételről és kellő gondossági kötelezettségről szóló irányelvek hatálycsökkentése mellett döntött, addig a pénzügyi közvetítőrendszerre vonatkozó fenntarthatósággal kapcsolatos szabályozások és nyilvánosságra hozatali követelmények az elmúlt években folyamatosan szigorodtak. Ennek következményeként a bankok fokozatosan beépítették kockázatkezelési és hitelezési folyamataikba az ESG kockázatok felméréshez szükséges adatigényeiket, ami továbbra is változatlan, sőt bizonyos ügyféltípusok esetén növekvő terhet róhat a forrást igénylő vállalkozásokra.

A kiadvány célja, hogy átfogó képet nyújtson a pénzügyi rendszer nemzetközi és hazai ESG szabályozási környezetéről, és hogy ezen keresztül szemléltesse a vállalkozások számára az ESG adatok jelentőségét a hitelintézetek tőkemegfelelési és kockázatkezelési döntéseiben. A kiadvány részletesen bemutatja, hogy a magyar ESG keretrendszer miként alakult ki a nemzetközi szabályozói elvárásokhoz igazítva úgy, hogy közben a pénzügyi szektorral együttműködve egységes mederbe tereli a heterogén forrásokból származó adatigényléseket. Míg a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) a vállalkozás-beszállító relációban strukturálta és racionalizálta az ESG adatkéréseket, addig a bank-vállalkozás nexusban a Magyar Nemzeti Bank (MNB) módszertani együttműködése biztosítja az adminisztratív terhek csökkentését és a hazai keretrendszerek harmonizációját.

Mit jelentenek a különböző szimbólumok?

A villanykörte ikon a további érdekes tudnivalókat jelöli az adott témáról.

A nagyító ikon a fontos fogalmak meghatározását jelöli.

A pipa ikon az adott szempont teljesítését vagy fennállását jelzi.

II. Az ESG szerepe a bankrendszerben: a transzparenciától a prudenciális feltételig

II.1. A finanszírozó intézmények szerepe a gazdasági átállásban

A nemzetközi egyezményekben és az Európai Unió rendeleteiben és irányelveiben megfogalmazott fenntarthatósági és zöld átállási célok megvalósításának alapfeltétele **a tőke átirányítása a magas szén-dioxid kibocsátású tevékenységektől a fenntartható gazdasági megoldások felé**. Ennek a strukturális átalakulásnak a „motorjai” a finanszírozó intézmények, amelyek közvetítő szerepet töltenek be a kormányok és a reálgazdaság szereplői között, és a szabályozói elvárásokat a finanszírozási feltételekbe beépítve ösztönzik a vállalkozásokat a fenntarthatósági szempontok figyelembevételére a működésük során.

II.2. A banki kockázatelemzés logikája

Az ESG ebben a keretrendszerben egy **új kockázati forrás** a finanszírozói oldal számára, amely új szempontként épül be a már meglévő kockázati kategóriákba a banki kockázatkezelés területén.

Hogyan jelenhetnek meg az ESG kockázatok a bankok kockázataiban?

- **Hitelkockázat:** A nem fenntarthatóan működő ügyfelek fizetéseképtelenné válhatnak, vagy a fedezeteik (például korszerűtlen ingatlanok) veszíthetnek az értékükből.
- **Működési kockázat:** A környezeti károk, jogi viták vagy a nem megfelelő munkavállalói környezet miatti bírságok és leállások közvetlen veszteséget okoznak.
- **Piaci és likviditási kockázat:** A fenntarthatósági elvárások szigorodása miatt egyes eszközök vagy vállalatok piaci értéke jelentősen csökkenhet, miközben az ilyen eszközök iránti befektetői kereslet visszaesése nehezítheti azok értékesítését és a forrásbevonást.
- **Reputációs kockázat:** A környezetszennyező vagy nem etikus projekteket finanszírozó bankok elveszíthetik lakossági és intézményi ügyfeleik bizalmát.

A fizikai és tranzíciós kockázatok bemutatása

A pénzügyi szektorban a **fizikai kockázatok** két fő kategóriába sorolhatók:

Akut fizikai kockázatok: Hirtelen bekövetkező, extrém időjárási események (pl. árvizek, földrengések, viharok, aszályok), amelyek közvetlenül károsítják a bankok által finanszírozott ingatlanokat, infrastruktúrát vagy a mezőgazdasági termelést.

Krónikus fizikai kockázatok: Hosszú távú környezeti változások (pl. tartós hőmérséklet-emelkedés, tengerszint-emelkedés), amelyek csökkentik bizonyos régiók gazdasági értékét vagy ingatlanjainak piaci értékét.

A **tranzíciós (átállási) kockázatok** fő típusai a bankszektorban:

- **Szabályozási és jogi kockázatok:** Az új környezetvédelmi előírások (pl. szén-dioxid-kvóták szigorítása, kibocsátási díjak) növelik a működési költségeket. Ha a vállalkozás nem tudja ezeket kigazdálkodni, nő a hitelkitettségeinek nemteljesítési valószínűsége.
- **Technológiai kockázatok:** Az elavult, magas szén-dioxid-kibocsátású technológiák hirtelen elértéktelenedhetnek, az ezekre nyújtott hitelek fedezetül szolgáló eszközök veszítenek értékükből.
- **Piaci és reputációs kockázat:** A fogyasztók egyre inkább a zöld termékeket részesítik előnyben, ami a „barna” (szennyező) vállalatok piaci részesedésének csökkenéséhez vezet. A kockázatosnak ítélt cégeket finanszírozó bankok hírneve is sérülhet.

II.3. A bankrendszer jogszabályi kötelezettségei

Az elmúlt években a bankrendszert érintő szabályozásokban egyre nagyobb hangsúly került az ESG adatokra – kezdetben a bankok átlátható működésének támogató eszközeként szolgált, de manapság egyre inkább prudenciális kockázatként jelenik meg.

Az átláthatóság megteremtésének első mérföldköveként a 2021 júniusában hatályba lépett **CRR II (Capital Requirements Regulation II)** említhető, amely megteremtette a 3. pillér szerinti (Pillar 3) ESG közzétételi követelmények jogalapját. A 3. pillér szerinti közzétételek előírták a rendszeres jelentéstételt a bankok számára többek között a tőkestruktúrájukról, kockázati kitettségeikről és fenntarthatósági mutatóikról annak érdekében, hogy a hitelintézetek működése és kockázatkezelése összehasonlíthatóvá váljon, és hogy a két fő klímaspecifikus kockázat – a fizikai és a tranzíciós kockázat – számszerűsített pénzügyi mutatóként legyen megjeleníthető.

A CRR II rendeletben megfogalmazott kötelezettségeket **az Európai Bankhatóság (EBA, European Banking Authority) által kidolgozott végrehajtás-technikai standardok (ITS – Implementing Technical Standards)** konkretizálták. Az ITS pontosan meghatározta, hogy a bankoknak milyen formátumban, sablonokban és tartalommal kell eleget tenniük a közzétételi elvárásoknak. Az ITS kialakítása során figyelembe vették a már elfogadott, nemzetközi számviteli és fenntarthatósági standardok, így az IFRS (International Financial Reporting Standards) és a TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) ajánlásait.

Az ITS megköveteli többek között a hitelportfóliók szén-dioxid-intenzitásának bemutatását, a magas karbonkibocsátású ágazatoknak nyújtott finanszírozások közzétételét, valamint a klímaváltozás miatti fizikai kockázatoknak (pl. árvíz- vagy aszályveszélynek kitett ingatlanfedezetek) való kitettség számszerűsítését.

Az EBA az ITS keretein belül vezette be a transzparencia két legfontosabb, szabványosított alapmutatóját:

GAR (Green Asset Ratio – Zöld Eszközarány):

Ez a mutató azt fejezi ki, hogy a bank eszközeinek mekkora része finanszíroz az Európai Unió taxonómiája szerint környezetileg fenntartható gazdasági tevékenységeket. A mutató számítása elsősorban azokra a vállalatokkal szembeni kitettségekre épül, amelyek a fenntarthatósági közzétételi kötelezettségek hatálya alá tartoznak, és amelyek esetében rendelkezésre állnak a taxonómiai megfelelés megállapításához szükséges adatok.

BTAR (Banking Book Taxonomy Alignment Ratio):

A GAR módszertanára épülő, nem kötelezően előállítandó mutató, amely olyan ügyfélkörök – különösen a kis- és középvállalkozások, valamint egyes lakossági kitettségek – finanszírozásait is figyelembe veszi, amelyek a GAR számításából részben vagy egészben kimaradnak.

Ezek a kötelezettségek 2022 és 2024 között fokozatosan léptek hatályba a tőzsdén jegyzett hitelintézetek számára.

Több szabályozói elem is megjelent az utóbbi években, amelyek miatt a bankok ESG-vel kapcsolatos tevékenysége már nemcsak a marketing- és PR osztályok, valamint a compliance terület hatáskörébe tartozik:

- a **tőkekövetelményekről szóló CRD VI irányelv (Capital Requirements Directive VI)**;
- az **EBA által kiadott, 2025-ben véglegesített átfogó ESG kockázatkezelési iránymutatás (EBA ESG Guidelines)**;
- a 2026. január 11-től hatályos **hitelintézeti törvény (Hpt.)**;
- az **MNB 2/2026. számú ajánlása** a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatok kezeléséről, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítéséről a hitelintézeti tevékenységben.

A fent említett szabályozók megjelenésével a bankok fókuszába a fenntarthatósági közzétételek helyett az ESG-kockázatok átfogó és prudens kezelése kapja a legnagyobb hangsúlyt, amely többek között új szempontok megjelenését eredményezi a hitelbírálati és finanszírozási folyamatokban.

A CRD VI bevezette a kötelező prudenciális átmeneti tervek létrehozásának kötelezettségét, amelyben a bankoknak olyan számszerűsített, tudományos alapokon nyugvó akcióterveket kell kidolgozniuk, amelyek bemutatják, miként alakítják át hitel- és befektetési portfóliójukat az Európai Unió 2050-es klímasemlegességi céljaival és a Párizsi Megállapodással összhangban. Ezeknek a terveknek mérhető és ellenőrizhető középtávú (különösen a 2030-as és 2040-es évekre vonatkozó) mérföldköveket kell tartalmazniuk a finanszírozott kibocsátások csökkentésére. Emellett stressztesztek, és Szenárióelemzések végzését is előír a bankok számára az ESG területén. Továbbá előírja, hogy a bankok igazgatóságának és felügyelőbizottságának rendelkeznie kell szükséges ESG szakértelemmel, és a jutalmazásaik mértékét közvetlenül össze kell kötni a bank átmeneti tervében rögzített fenntarthatósági célok teljesülésével. Ezen kívül a nemzeti felügyelet jogköreit is kibővíti, például közvetlen tőkepótlékot és pénzügyi szankciókat is alkalmazhatnak azon intézményekkel szemben, amelyek nem teljesítik az ESG integrációs vagy átmeneti tervre vonatkozó kötelezettségeiket.

A CRD VI irányelvben megfogalmazott előírások értelmezéséhez és megvalósításához az EBA 2025-ben kiadott ajánlása nyújt gyakorlati útmutatást. A legfontosabbak ezek közül:

- **Szemléletváltás:** Az ESG kockázatokat már nem különálló, elszigetelt kockázatként kell kezelni, hanem a hagyományos banki kockázati típusok erősítőjeként (driverként) értelmezni, és közvetlenül be kell építeni a bank belső tőkeszükséglet-számítási (ICAAP) modelljeibe.
- **Hosszú távú tervezés:** A hagyományos, 1-3 éves időszakokra készített stressztesztek mellett 10-20-30 éves időtávok modellezését is elvárják a bankoktól.
- **Adatgyűjtés hitelezéskor:** Új hitel nyújtásakor a banknak kötelezően ESG adatot kell gyűjtenie az ügyféltől. Az ESG szempontoknak meg kell jelenniük a hitelbírálati pontrendszerekben és a hitelek árazásában is.
- **ESG kockázati étvágy:** A bankoknak be kell vezetniük az ESG kockázati étvágy mutatót (Risk Appetite Statement – RAS), amely rögzíti, hogy a bank maximum mekkora kitettséget vállalhat például magas karbonintenzitású szektorokban.

A CRD VI irányelv elvárásait a hazai jogszabályi környezetbe a Hpt. ültette át, ami szigorú elvárásokat fogalmaz meg az ESG-kockázatok kezelésére vonatkozóan. Az EBA ajánlásait az MNB 2/2026-os ajánlása emelte át a hazai felügyeleti szabályozások közé, átfogó elvárásokat fogalmazva meg az európai uniós és hazai jogszabályokban lefektetett elvárások teljesítése érdekében. A pénzügyi szabályozási környezet fejlődési ívének áttekintésével megállapítható, hogy mára az ESG adatok gyűjtése a vállalkozások számára elkerülhetetlen a forrásbevonás szempontjából, mert azok szorosan beépülnek a hitelbírálati és kockázati besorolási döntésekbe. A hitelintézetek emellett preferálják azon vállalkozások finanszírozását, amelyek ESG-kockázatosága alacsony, így a jó minőségű ESG adatokkal rendelkező vállalatok kedvezőbb kondíciókhoz és fenntarthatósági célú finanszírozási termékekhez juthatnak hozzá. Egy vállalkozás számára tehát az ESG adatgyűjtés létrehozása, fenntartása és bővítése elengedhetetlen feltétel lesz a jövőbeni banki és befektetői finanszírozási lehetőségek hozzáférésehez, ami meghatározza a vállalat hosszú távú piaci adaptációs- és ellenállóképességét.

Bár az első Omnibus csomag enyhített a vállalkozások fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettségein, a finanszírozói oldal felől továbbra is fennáll az igény az ESG adatok elérhetőségére.

II.4. A fenntarthatóság, mint üzlet

A vállalatok számára a fenntartható működés ma már nem csupán a jogszabályi megfelelés vagy a társadalmi felelősségvállalás kérdése, hanem egyre inkább a finanszírozási képességet meghatározó üzleti tényező is.

A bankok és a tőkepiaci befektetők fokozatosan beépítik a környezeti és fenntarthatósági szempontokat a kockázatértékelési és hitelbírálati folyamataikba, mivel a fenntartható módon működő vállalatokat hosszabb távon alacsonyabb átállási és fizetéseképtelenségi kockázat jellemzi. Ennek következtében a megfelelő fenntarthatósági teljesítményt felmutató vállalkozások kedvezőbb finanszírozási feltételekhez, alacsonyabb hitelköltséghez és szélesebb befektetői körhöz juthatnak.

A hitelintézetek többféle pénzügyi ösztönzővel segíthetik ügyfeleik fenntartható átállását. A leggyakoribb eszköz a kedvezményes kamatozású zöld hitel, amelyet olyan beruházások finanszírozására kínálnak, mint az energiahatékonysági fejlesztések, megújulóenergia-termelő kapacitások kiépítése, elektromobilitási beruházások vagy fenntartható kereskedelmi ingatlanok fejlesztése. Egyre elterjedtebbek a fenntarthatósághoz kötött (sustainability-linked) hitelek is, amelyeknél a kamat mértéke a vállalat által vállalt ESG- vagy klímacélok teljesítésétől függ: amennyiben a vállalkozás teljesíti például a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére, az energiafelhasználás mérséklésére vagy a megújuló energia részarányának növelésére vonatkozó célkitűzéseit, alacsonyabb kamat mellett finanszírozható. A tőkepiacon hasonló szerepet töltenek be a zöld kötvények és a fenntarthatósághoz kötött kötvények, amelyek révén a vállalatok dedikáltan környezetileg fenntartható beruházásokhoz vonhatnak be forrást, miközben egyre szélesebb intézményi befektetői kör – nyugdíjalapok, befektetési alapok, ESG alapok – keresi az ilyen befektetési lehetőségeket.

Az MNB ezt a folyamatot több szabályozói és ösztönző programmal is támogatja. A legfontosabb ezek közül a **zöld tőkekövetelmény-kedvezmény program**, amelynek lényege, hogy a programban részt vevő hitelintézetek meghatározott, környezetileg fenntartható hitelek és kötvénykitettségek után tőkekövetelmény-kedvezményben részesülnek. Mivel a bankok számára a szabályozói tőke biztosítása jelentős költséget jelent, a kedvezmény csökkenti a zöld finanszírozás költségét, így gazdasági ösztönzőt teremt arra, hogy nagyobb arányban finanszírozzanak fenntartható beruházásokat. A program nemcsak zöld vállalati hitelekre, hanem önkormányzati finanszírozásra és zöld vállalati kötvényekre is kiterjed. A programba bevonható finanszírozási célok közé tartoznak többek között a megújulóenergia-projektek, energiahatékonysági fejlesztések, fenntartható mezőgazdasági beruházások, energiatárolási beruházások, villamosenergia-hálózati fejlesztések és fenntartható kereskedelmi ingatlan fejlesztések. A program közvetlen vállalati előnye, hogy a bankoknak érdekük fűződik ezen projektek finanszírozásához, ezért a kedvezmény egy része megjelenhet az ügyfelek számára kínált kondíciókban is. Emellett a zöld projektek finanszírozása a bankok portfóliójának klímakockázatát is csökkenti, ezért üzleti szempontból is egyre inkább előnyben részesítik az ilyen beruházásokat.

III. Az ESG adatszolgáltatás forrásai és standardjai: Honnan származnak az adatok?

Az irányelvekben és ajánlásokban megfogalmazott kötelezettségek teljesítésének legnagyobb gyakorlati kihívása a bankok számára az adatok elérhetősége és minősége. Ahhoz, hogy a hitelintézetek pontosan felmérhessék portfóliójuk kitétségét, kiszámíthassák a zöld eszközarányukat, vagy minél pontosabb stresszteszteket végezhesenek, strukturált, megbízható és szabványosított adatokra van szükségük a vállalati ügyfeleiktől. Az adatgyűjtés folyamata alapvetően három szinten – elsődleges forrásokból, másodlagos piaci adatbázisokból és jóváhagyott becslési modellekből – valósul meg.

A bankok számára a legértékesebb és legmegbízhatóbb információkat a vállalati ügyfelek által közvetlenül közölt, auditált fenntarthatósági jelentések jelentik. Ezen a téren az európai szabályozás két pillérre épít:

- CSRD és az ESRS: A Vállalati Fenntarthatósági Jelentéstételi Irányelv (CSRD) hatálya alá tartozó nagyvállalatok az Európai Fenntarthatósági Jelentéstételi Standardoknak (ESRS) megfelelően teszik közzé fenntarthatósági jelentéseiket. Az így nyilvánosságra hozott, egységes szerkezetű adatok – többek között az ÜHG-kibocsátásokra (Scope 1, Scope 2 és adott esetben Scope 3), valamint a vállalatok klímaátállási és fizikai kockázataira vonatkozó információk – fontos adatforrást jelentenek a bankok számára ESG kockázati értékeléseik és fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettségeik teljesítése során.
- Egyszerűsített KKV szabványok (VSME és LSME): Mivel a kis- és középvállalkozások többségére nem vonatkozik közvetlen jelentési kötelezettség, a bankok adatigénye komoly adminisztratív terhet jelentene számukra. Ennek áthidalására jöttek létre az önkéntes szabványok a tőzsdén nem jegyzett KKV-k (VSME, Voluntary Small and Medium-sized Enterprises) és a tőzsdén jegyzett KKV-k (LSME, Listed Small and Medium-sized Enterprises) számára.
- EU Taxonómia közzétételek: Az EU taxonómia rendelete az EU fenntartható pénzügyi keretrendszerének sarokköve és a piaci átláthatóság fontos eszköze. A taxonómia egy osztályozási rendszer, amelynek célja annak bemutatása, hogy a kötelezett vállalkozás gazdasági tevékenységei, beruházásai milyen mértékben felelnek meg az Európai Unió környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységekre vonatkozó taxonómiai kritériumainak. Ezek az információk közvetlen forrást jelentenek a bankok számára a saját zöld eszközarányuk kiszámításához.
- GRI (Global Reporting Initiative): Bár az európai szinten az ESRS vált kötelezővé, a fenntarthatósági jelentéstétel globális úttörője, a GRI standardok továbbra is meghatározó fogalmi- és értelmezési keretrendszert nyújtanak a vállalkozások és szabályozó szervek számára is.
- ISSB (International Sustainability Standards Board) IFRS (International Financial Reporting Standards) standardjai: Szintén nem uniós jogi standard, ugyanakkor kifejezetten a befektetői és finanszírozói döntésekhez használható, pénzügyileg lényeges témákra épít.

Azon vállalati ügyfelek esetében, amelyek még nem esnek a fenti uniós jelentési kötelezettségek alá, a bankok kénytelenek külső forrásokból származó, vásárolt vagy nyílt hozzáférésű adatokra támaszkodni:

- **ESG Minősítők**: Olyan globális adatszolgáltatók, mint az MSCI, Sustainalytics, Bloomberg vagy a Refinitiv. Ezek az ügynökségek kiterjedt adatcsomagokat, szektorspecifikus elemzéseket és kész ESG pontszámokat biztosítanak a bankok számára a nagyobb piaci szereplőkről.
- **Térinformatikai és időjárási adatok**: A fizikai kockázatok (például az árvíz-, aszály- vagy erdőtűzveszély) modellezéséhez a bankok olyan nyílt forrású tudományos rendszereket használnak, mint az Európai Unió Copernicus műholdas földmegfigyelési programja, vagy a nemzeti meteorológiai és katasztrófavédelmi hatóságok hivatalos adatbázisai. Ezek segítségével a bankok térképi koordináták alapján képesek meghatározni a fedezetül szolgáló ingatlanok vagy gyárak kitétségét.

A mikrovállalkozások és a lakossági portfólió esetében a közvetlen adatgyűjtés szinte lehetetlen. A szabályozás (például az EBA 2025-ös iránymutatása) ezért szigorú feltételek mellett megengedi a közelítő adatok (proxy data) és becslési eljárások alkalmazását:

- NACE kód alapú iparági átlagok: Ha egy vállalkozás nem ismeri a saját karbonkibocsátását, a bank az Eurostat vagy az EBA adatmodelljei alapján megnézi az adott ágazat (például a logisztika vagy az építőipar) átlagos kibocsátási intenzitását, és ezt a vállalat pénzügyi adataira (például árbevételére vagy a hitelösszegre) vetítve határozza meg a finanszírozott kibocsátást.

IV. Összefüggések az ESG törvény és a banki kötelezettségek között

IV.1. Az MNB ESG minimum kérdéssor ajánlása

Annak érdekében, hogy a hazai vállalkozások az előző fejezetben említett különböző adatszolgáltatási kötelezettségeik teljesítése mellett meg tudják őrizni a versenyképességüket az európai és nemzetközi piacon, illetve, hogy egy racionális mederbe terelhessük a vállalkozások adminisztratív kötelezettségeit, **szükségessé vált a hazai ESG törvényi szabályozás kialakítása mellett a hazai hitelintézetek és pénzpiaci szereplők szabályozása is.** Ennek okán jött létre az MNB 7/2025. (VI.23.) számú ajánlása a hitelkockázat vállalása, mérése, kezelése és kontrollja során a környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási információk felmérését szolgáló minimum kérdéssor alkalmazásáról (**ESG minimum kérdéssor ajánlás**), amely **a hitelintézetek számára rögzíti a minimum felmérendő információk körét a nagyméretű hitelezett vállalati ügyfelek esetén.** Ennek részeként az MNB az ESG információk felmérése során alkalmazandó minimum kérdéssorra vonatkozóan fogalmaz meg kritériumokat, elősegítve a jogalkalmazás kiszámíthatóságát és a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazását. Az ESG minimum kérdéssor ajánlás keretében begyűjtendő **ESG adatokat a bank hitelkockázatkezelési célból használja. Az ajánlás központi eleme az MNB minimum ESG kérdőíve.** Ugyanakkor **az ESG minimum kérdéssor ajánlás nem csak az adatok adatbázisban való gyűjtését várja el a hitelnyújtóktól.** A gyűjtött adatok alapján **legalább kvalitatív értékelési szempontrendszer kialakítása szükséges** annak érdekében, hogy az ESG kockázatok be tudjanak épülni a hitelnyújtók kockázatkezelési folyamataikba, többek között a finanszírozott vállalatok hitelkockázati besorolásába. **Az ESG adatok gyűjtése továbbá hozzájárul az adathiányok leküzdéséhez és a bizonytalanság mérsékléséhez, ami a fenntartható pénzügyi elemzések egyik legnagyobb kihívása.**

Az ajánlás címzettjei a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) hatálya alá tartozó magyarországi székhellyel rendelkező hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások, valamint a külföldi székhellyel rendelkező hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások magyarországi fióktelepei.

Az MNB megítélése szerint az ESG információk kockázatkezelésbe való beépítésének első lépése azok egységes gyűjtése. A minimum kérdéssor meghatározása ezért egyszerre szolgálja a pénzügyi szervezetek ESG információkra vonatkozó adatgyűjtési gyakorlatainak egységesítését és a hiteligénylő vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentését.

IV.2. Az MNB ESG minimum kérdéssor ajánlás szabályozási kerete

Az MNB ajánlás jogszabályi háttérét az uniós és hazai ESG szabályozási környezet folyamatos fejlődése jellemzi. A korábban már említett **Uniós szinten meghatározó szabályozások közül kiemelendő az Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA) ESG kockázatok kezelésére vonatkozó iránymutatása,** ugyanis az EBA a mandátuma részeként felülvizsgálta a fenntarthatósági szempontok beépítését, mely folyamatokhoz az MNB is aktívan hozzájárul.

Az EBA iránymutatást tesz közzé az ESG kockázatok intézmények általi azonosítására, mérésére, kezelésére és nyomon követésére vonatkozó minimumszabályokról és referenciamódszerekről. Az EBA 2025. január 9-én tette közzé a környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) kockázatok kezeléséről szóló iránymutatását, amelyet az MNB a 2026. július 1-től fokozatosan alkalmazandó, a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatok kezeléséről, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítéséről a hitelintézeti tevékenységben című, 2/2026. (III.6.) számú ajánlásában ültetett át. Az ajánlás az ESG tényezők megfelelő beépítését szolgálja a hitelintézetek irányításába és a kockázatkezelésébe, így kapcsolódik az ESG minimum kérdéssor ajánláshoz is.

Az ESG minimum kérdéssor ajánlás az EBA mellett figyelembe veszi többek között a környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységekre vonatkozóan közzeendő információk tartalmának és megjelenítésének meghatározásáról szóló **Taxonómia rendeletet**, valamint a **közzétételi rendeletet (Disclosure Delegated Act)**. A két rendelet olyan kulcsfontosságú mutatók előállítását és közzétételét írják elő az érintett intézmények részére, amelyek megkövetelik a nem-pénzügyi információk szélesebb körű gyűjtésének megvalósítását. Meghatározó jogforrásként említhető még a **vállalati fenntarthatósági jelentéstételi irányelv (CSRD)** rendelkezései és a CSRD által alkalmazott **európai fenntarthatósági beszámolási standardok (ESRS)**, amely kettő együtt értelmezendő a gyakorlatban.

Hazai szinten az ESG minimum kérdéssor ajánlás kapcsolódik a **Számviteli törvény** fenntarthatósági jelentéstételre vonatkozó rendelkezéseire, amely így a CSRD hazai jogrendszerbe való átültetéseként értelmezendő, valamint a 2023. évi CVIII. törvény (ESG törvény) által kialakított nemzeti ESG keretrendszerhez. **Az MNB az ESG kérdéssor kialakítása során együttműködött az SZTFH-val annak érdekében, hogy a pénzügyi szektor adatgyűjtési elvárásai minél nagyobb mértékben illeszkedjenek a hazai ESG követelményrendszerhez.**

IV.3. Az ESG adatok vizsgálatának alkalmazási feltételei és időzítése

Az MNB elvárja, hogy a kötelezett pénzügyi szervezet az új vállalati hitelkihelyezések során, a hitelkérelem keretében tegye fel a nagyméretű, fenntarthatósági jelentéssel vagy ESG beszámolóval rendelkező hitelkérelmező vállalatnak az MNB ESG minimum kérdéssor ajánlásának 1. mellékletében szereplő ESG kérdéssort, vagy az arra vonatkozó információt közhiteles adatbázisból, vagy külső adatszolgáltatótól szerezze be. Az ajánlás alkalmazását az MNB főszabály szerint 2025. július 1-jétől várja el. Az MNB meglátása szerint a pénzügyi szervezetek prudenciális, azaz a pénzintézetek biztonságos működését, kockázatainak minimalizálását célzó megfontolásból a nagyméretű hitelkérelmező vállalatokon túl további vállalatokra, illetve alacsonyabb szerződéses összegek vagy korábbi időpontok esetén történő alkalmazás is jó gyakorlatnak minősül. Ilyen esetben az MNB javasolja az 1. mellékletben foglalt kérdéssorból való kiindulást. Az ajánlás kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz, ugyanakkor az annak való megfelelést az MNB ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli.

Az MNB legfrissebb, 7/2025. (VI.23.) számú ajánlása szerint a minimum kérdéssor alkalmazását a hitelkérelmező vállalatok tekintetében

- az **500 millió forint szerződéses összeget meghaladó** új vállalati hitelkihelyezések esetén 2025. július 1-jétől,
- a **350 millió forint szerződéses összeget meghaladó** új vállalati hitelkihelyezések esetén 2026. július 1-jétől,
- a **200 millió forint szerződéses összeget meghaladó** új vállalati hitelkihelyezések esetén 2027. július 1-jétől,
- a **100 millió forint szerződéses összeget meghaladó** új vállalati hitelkihelyezések esetén 2028. július 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

IV.4. Az ESG adatgyűjtés tartalma és a vállalati ügyfelektől elvárt információk

Az ESG minimum kérdéssor ajánlás szerint az ESG kérdéssorra érkező válaszokat és az összegyűjtött információkat adatbázis formájában szükséges gyűjteni, illetve legalább kvalitatív módon kiértékelni. Az adatbázis minimális tartalmi elemei közé tartozik többek között a kitöltési idő, a vonatkozási idő, a hitelkérelmező vállalat egyedi azonosítója, az információ forrása, valamint ESG kockázati szempontok miatt meghíúsult ügylet esetén a meghíúsulás oka. A begyűjtött ESG információk addig használhatók fel ugyanazon vagy másik új hitelkérelem elbírálása során, amíg a hitelkérelmező vállalat újabb fenntarthatósági jelentése elérhetővé nem válik, vagy ESG beszámolója elfogadásra és a pénzügyi szervezet számára benyújtásra nem kerül. Az ESG információk frissítésének eseteit a pénzügyi szervezetnek belső szabályzatban szükséges rögzítenie. Ez kiváltképp igaz olyan esetekre, amikor a hitelkérelmező vállalat ESG kockázatára vonatkozó lényegi információ jut a pénzügyi szervezet tudomására, illetve minden olyan egyéb esetben, amit a pénzügyi szervezet lényegesnek ítél. Az ajánlás arra is kitér, hogy az ESG kérdéssor információit, illetve külföldi hitelkérelmező vállalat esetében a meghatározott ESG információkat alátámasztó dokumentumokat az úgynevezett hitelakta részévé kell tenni, de az alátámasztó dokumentumok hiányában az ESG információk felhasználása a vállalat nyilatkozata alapján is elfogadható.

Amennyiben a vállalat rendelkezik közzétett egyedi fenntarthatósági jelentéssel vagy készített ESG beszámolót, az ESG információkat főszabály szerint a vállalatra kell begyűjteni. A vállalatcsoporthoz tartozó, mentesülő vállalat esetén jó gyakorlatnak minősül az anyavállalat összevont fenntarthatósági jelentéséből, illetve összevont ESG beszámolójából történő adatgyűjtés. Külföldi hitelkérelmező vállalat 1 millió euró szerződéses összeget meghaladó új hitelkérelme esetén a pénzügyi szervezetnek írásos formában kell összefoglalnia és értékelnie a vállalatra vonatkozó ESG információkat legalább a cégméret, tevékenység, környezeti, társadalmi, jelentéstételi, beszállítói, etikus működési és vállalatirányítási témák mentén.

Amennyiben a pénzügyi szervezet úgy ítéli meg, hogy az ESG kockázatok értékelését, kezelését és nyomon követését a vállalatokkal való kapcsolattartás keretében szerzett ESG információk helyett vagy mellett harmadik felektől származó adatok hatékonyabban tudnák támogatni, akkor elvárt, hogy a pénzügyi szervezet legyen kellően tisztában a külső adatszolgáltatók által használt forrásokkal, adatokkal és módszerekkel, beleértve azok lehetséges korlátait is. Amennyiben a pénzügyi szervezet az ESG információkhoz való hozzáférés érdekében külső adatszolgáltató szolgáltatását veszi igénybe, az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet legalább az 1. melléklet szerinti kérdésekre vonatkozó ESG információkat szerezz be a külső adatszolgáltatótól.

Az MNB elvárja továbbá az ESG információk legalább kvalitatív értékelésére vonatkozó szempontrendszer kialakítását és belső szabályzatban történő rögzítését, annak érdekében, hogy az ESG kockázatok beépüljenek, integrálódjanak a hitelkockázatkezelési folyamatokba, többek között a vállalat hitelkockázati besorolására és a hiteligénylés megítélésére vonatkozóan. Az, hogy milyen hatással vannak ezek a mutatók a hitelek árazására, jelenleg nem közvetlenül szabályozott. A piaci értelmezés szerint a kedvező ESG teljesítmény javíthatja a vállalat kockázati megítélését, így elősegítheti a zöld finanszírozási konstrukcióknak való megfelelést is és adott esetben az így keletkező előny kedvezőbb hitelfeltételekben vagy árazási kedvezményben jelenhet meg. Ugyanakkor a vállalati hitel árazása egyedi banki döntés, ezért az ESG mutatók önmagukban nem eredményeznek automatikus kamatkedvezményt, tehát hatásuk attól függ, hogy az adott bank belső kockázati és árazási módszertana miként veszi figyelembe az ESG kockázatokat.

V. Az MNB és az SZTFH kérdőív összefüggései

A vállalkozások és a különböző piaci, illetve hatósági adatigénylők közötti kommunikációjának központi eleme a strukturált adatszolgáltatás. Ez a transzparencia teremti meg a szakmai alapot ahhoz, hogy a gazdasági szereplők fenntarthatósági teljesítménye egységes és objektív mutatókon keresztül összehasonlíthatóvá, a piaci döntések pedig megalapozottá váljanak.

Ahhoz azonban, hogy a vállalkozások, és a bankrendszer elkerülhessék a párhuzamosságokat és a kettős adatszolgáltatást, elengedhetetlen a követelmények nemzeti szintű harmonizációja. Ennek érdekében az SZTFH és a Magyar Nemzeti Bank közös célja, hogy a vállalkozásokra vonatkozó követelmények, azon belül a kockázatkezelési rendszer részeként kitöltendő ESG kérdőív, valamint a pénzügyi szektorra vonatkozó minimumkövetelményeket tartalmazó ESG kérdőív tartalmukat tekintve átfedést mutassanak egymással.

Az SZTFH maximum és az MNB minimum kérdőívének kérdései közötti átfedés jelenleg 66%.

A két szervezet közös munkájának további célja a szabályozási szinergiák megteremtése, melynek legfontosabb eredményei a következők:

- A vállalkozásoknak a környezeti (E) mutatók – például a CO₂ kibocsátás – kiszámításához ajánlott a hivatalos [SZTFH ESG Kalkulátort](#) használata. Az MNB szabályozása alapján a bankoknak javasolt elfogadni az itt kapott értékeket, így nem szükséges külön banki kalkulációkat végezni.
- Az MNB 2025-ben frissített ajánlása következtében módosult az ESG kérdőívet szabályozó [13/2024. \(VIII. 15.\) SZTFH rendelet](#) is, melynek értelmében 2027. június 30-ig a középvállalkozások sem szerződésben, sem írásbeli nyilatkozatban nem vállalhatnak kötelezettséget, a mikro- és kisvállalkozásoktól pedig nem kérhető ESG adatszolgáltatás. A rendeletmódosítás célja a KKV szektor védelme.

A hazai ESG kérdőív fő előnyei egyéb nemzetközi sztenderdekhez képest
A már bemutatott, nemzetközi gyakorlatban használt, fragmentált keretrendszerekkel (GRI, ESRS, ISSB) szemben a magyar harmonizált rendszer az alábbi kézzelfogható előnyöket nyújtja a vállalkozásoknak a túlzott adminisztráció visszaszorításában:

A párhuzamos terhek felszámolásának mátrixa:

Funkció / Igény	Régi gyakorlat (fragmentált)	Új, harmonizált rendszer (SZTFH-MNB)
CO₂ és energiaadatok	A bank és a hatóság felé is külön Excel táblákban, eltérő módszertannal kellett jelenteni.	SZTFH ESG Kalkulátor: Egyszeri kiszámítás, a bankok hivatalosan átveszik az eredményt.
Középvállalati hitelezés	Minden kereskedelmi bank saját, eltérő terjedelmű és minőségű ESG kérdőívet töltetett ki a hitelkérelmeknél.	Banki egyedi kérdéssorok helyett egységes minimum kérdéssor alkalmazása javasolt a hitelkérelmek elbírálásakor, ami nagyban átfed az SZTFH által szabályozott ESG beszámoló tartalmával.
Kérdések validálása	Piaci tanácsadók drága, egyedi auditjai kellettek a banki elfogadáshoz.	Nemzeti ESG Tanács által egységesített, jogszabályilag tisztázott, fix válaszkategóriák.

Főbb strukturális előnyök:

- Gátat szab a multinacionális partnerek és bankok túlkapásainak, amelyek nemzetközi szinten gyakran több ezer adatpontot követelnek meg.
- Minden hazai szereplő ugyanazt a struktúrát alkalmazza, így a beszállítói láncban az adat egyszeri előállítás után bárkinek továbbítható és objektíven összehasonlítható.
- A 2027. június 30-ig tartó moratórium jogi garanciát nyújt a legkisebbeknek, hogy a nagyvállalatok vagy a pénzügyi intézetek ne háríthassák át rájuk idő előtt az adminisztrációs terheket.

VI. Konklúzió

A pénzügyi intézmények szerepének, valamint a nemzetközi és a hazai pénzügyi szabályozás áttekintését követően jól látszik, hogy a strukturált és pontos ESG adatgyűjtés egyre inkább a vállalkozások finanszírozhatóságának alapfeltételévé válik. A bankok, és egyéb finanszírozó intézmények ugyanis egyre átfogóbban építik be az ESG szempontokat a prudenciális folyamataikba – egyrészt az őket érintő, szigorodó szabályozási elvárások, másrészt az a fizikai kockázatok növekvő gyakorisága miatt.

A vállalkozásoknak ezért az európai szabályozási könnyítések ellenére is elemi érdekük az ESG adatok folyamatos gyűjtése, hiszen a kedvező finanszírozási feltételek hosszú távon meghatározzák adaptációs és ellenálló képességüket.

A bemutatott hazai szabályozási keretek igazolják, hogy az SZTFH és az MNB szoros együttműködésével létrejött koherens és harmonizált módszertan alapján történő adatkérés hatékony eszközt jelent a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentésére. Ez az intézményközi módszertani összehangolás biztosítja, hogy a banki kockázatértékeléshez és a hatósági ESG beszámolóhoz szükséges vállalati adatok gyűjtése egységes, felesleges adatszolgáltatási duplikációktól mentes folyamattá váljon, hatékonyan támogatva a piaci szereplők fenntarthatósági adatszolgáltatásra való felkészülését.

 SZTFH

Kiadó:
Szabályozott Tevékenységek
Felügyeleti Hatósága

1123 Budapest, Alkotás utca 50.

sztfh@sztfh.hu

ISBN 978-963-671-354-6
Budapest, 2026